

Żywiec, 05.01.2021r.

Dr hab. Joanna Dyduch prof. UJ
Wydział Studiów Międzynarodowych i Politycznych
Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

Ocena osiągnięcia naukowego w postaci cyklu powiązanych tematycznie artykułów naukowych oraz pozostałego dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego dr Moniki Sus,
w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, dyscyplinie nauki o polityce i administracji

Niniejsza opinia została sporządzona w związku z wnioskiem Dr Moniki Sus do Rady Doskonałości Naukowej z (z dn. 21.03.2020r.) o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauki społecznej, w dyscyplinie nauki o polityce i administracji, w oparciu o ocenę dorobku osiągnięcia naukowego w rozumieniu przepisów określonych przez Ustawę z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U.2020.85).

I. Sylwetka Habilitantki

Pani dr Monika Sus jest absolwentką Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu, gdzie uzyskała kolejno dwa stopnie magistra (2004 r.). Również doktorat z nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce Habilitantka uzyskała na Uniwersytecie Wrocławskim w Instytucie Politologii w 2009 r., na podstawie rozprawy doktorskiej „Doradztwo w polityce zagranicznej Polski i Niemiec”.

Po doktoracie Habilitantka związana była zawodowo z wrocławskim środowiskiem akademickim, gdzie w latach 2009-2015 pracowała na stanowisku adiunkta w Centrum Studiów Niemcoznawczych i Europejskich im. Willy’ego Brandta UWr. W roku 2015 rozpoczęła ona pracę w Hertie School w Berlinie, uzyskując jednocześnie afiliację na London School of Economics and Political Science w Wielkiej Brytanii. Okres zatrudnienia w berlińskiej Hertie School, w ramach stypendium post-doktoranckiego, stanowił bardzo intensywny i niezwykle wartościowy czas profesjonalnego rozwoju naukowego dr M. Sus.

Kolejnym krokiem w systematycznym i progresywnym procesie rozwoju naukowego Habilitantki było uzyskanie grantu badawczego w konkursie NCN OPUS-16 (na realizację projektu badawczego pt.: „Wysoki Przedstawiciel jako polityczny przedsiębiorca. Dynamika procesu decyzyjnego w unijnej polityce zagranicznej po 2009 r.”) i związane z jego realizacją

zatrudnienie od 2019 roku w Instytucie Nauk Politycznych Polskiej Akademii Nauk na stanowisku adiunkta.

Analizując dołączony do wniosku niezwykle bogaty życiorys naukowej Habilitantki, nie sposób oprzeć się wrażeniu, że z jednej strony mamy do czynienia z dobrze przemyślaną strategią uczenia się i rozwoju przez rozmaite doświadczenia, w tym co szczególnie cenne, pracę w międzynarodowych zespołach badawczych. Z drugiej natomiast strony, rysuje nam się sylwetka badaczki, której cechą charakterystyczną jest dynamizm, otwartość, mobilność i zdrowy pragmatyzm. Te cechy zapewne, w korelacji z umiejętnościami (w tym językowymi) i wysokimi kwalifikacjami (zresztą ustawicznie podnoszonymi) spowodowały, że Habilitantka nie tylko stawiała sobie bardzo ambitne cele naukowe i organizacyjne, ale je konsekwentnie realizowała.

II. Ocena osiągnięcia naukowego

Wskazaniem do oceny przez dr Monikę Sus osiągnięciem naukowym jest cykl tematycznie powiązanych ze sobą publikacji, zatytułowany: „Polityka zagraniczna i bezpieczeństwa Unii Europejskiej po 2009 r. z perspektywy instytucjonalizmu i studiów nad przyszłością”. W skład tak zdefiniowanego osiągnięcia Habilitantka włączyła 13 artykułów opublikowanych w czasopiśmie naukowych.

- (1) Theory infused and policy relevant – On the usefulness of scenario analysis in IR studies, “Contemporary Security Policy”, 2020.
- (2) Wysoki Przedstawiciel Unii Europejskiej do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa jako przedsiębiorca polityczny. Propozycja podejścia badawczego, “Rocznik Integracji Europejskiej”. 3, 2019.
- (3) Introduction: The Rise of Geopolitics in the EU’s Approach in its Eastern Neighbourhood, “Geopolitics”, 24(1), 2019.
- (4) Post-Brexit EU/UK security cooperation: NATO, CSDP+ or ‘French Connection’?, “The British Journal of Politics and International Relations”, 20(4), 2019.
- (5) Introduction: strategy in EU foreign policy, “International Politics”, 56(3), 2019, s. 259-271.
- (6) Institutional innovation of EU’s foreign and security policy: Big leap for EU’s strategic actorness or much ADO about nothing?, “International Politics”.
- (7) Setting the scene for alternative futures for European Union’s foreign policy 2025, “Futures. The journal of policy, planning and futures studies”, 97, 2018.
- (8) Towards the European Union’s Foreign Policy 2025. Taking stock of the Dahrendorf Foresight Project, “Global Policy”, 8, Supplement 4, 2018.
- (9) Member States as strategy-maker or strategy-taker? Analyzing Polish involvement in the development of the EU global strategy, “Polish Political Science Yearbook”.
- (10) Inventors and Gatekeepers? The EU Member States and the European External Action

- Service. Towards an analytical framework, "Journal of Regional Security", 11(1), 2016.
- (11) The European Parliament's Diplomacy – a Tool for Projecting EU Power in Times of Crisis? The Case of the Cox Kwasniewski Mission, „Journal of Common Market Studies”, 55(1), 2016.
- (12) The Polish EU Council Presidency in 2011: Master or Servant?, "Journal of European Integration", 37(6), 2015.
- (13) Polish Role in Shaping the EU Foreign and Security Policy during its Council Presidency in 2011, "Yearbook of Polish European Studies", 17, 2014.

Dokonując generalnej oceny cyklu zwrócić można uwagę na kilka kwestii:

1. Publikacje składające się na cykl wpisują się w główny nurt nauki o polityce. Dr Sus wyspecjalizowała się w zakresie studiów europejskich. Sposób konceptualizacji problemów badawczych oraz ich operacjonalizacja przeprowadzana była w oparciu o metody charakterystyczne dla nauk społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem konwencji charakterystycznej dla podejścia politologicznego i jej subdyscypliny w postaci stosunków międzynarodowych, specjalność studia europejskie). Warto odnotowania jest jednak, że w swoich rozważaniach naukowych Habilitantka sięgała do dorobku innych niż nauki polityczne dyscyplin, a były to przede wszystkim nauki o bezpieczeństwie.

2. Wyselekcjonowane, do oceny (ze znacznie szerszego dorobku publikacyjnego Habilitantki) artykuły naukowe pozostają ze sobą w ścisłym związku merytorycznym, dotyczą one różnych aspektów polityki zagranicznej UE (prowadzonej przez unijne instytucje ponadnarodowe) i w UE (to jest tej prowadzonej przez państwa członkowskie). Lektura cyklu, z uwzględnieniem zaproponowanego przez Habilitantkę porządku chronologicznego pozwala na zrekonstruowanie twórczego procesu naukowego, który był w udziale dr Sus. Widać bowiem, pogłębiający się proces analizy dostrzeganych przez Autorkę ważkich problemów polityczno-międzynarodowych, których areną była przede wszystkim Unia Europejska (choć nie wyłącznie), a wnioski zawarte w poszczególnych artykułach mają charakter komplementarny. Korzystnym, zabiegiem był wybór do cyklu różnych w swej formie publikacji, począwszy od syntetycznych wstępów od specjalnych numerów czasopism („Geopolitics”, „International Politics” oraz „Futures”), artykułów eksplorujących określone - zamknięte w czasie i przestrzeni - wydarzenia / studia przypadku (np artykuł: *The Polish EU Council Presidency in 2011: Master or Servant?*, pozycja 12.) oraz te które śledziły trendy rozwojowe oraz procesy zmian (*Institutional innovation of EU's foreign and security policy: Big leap for EU's*

strategic actorness or much ADO about nothing?, pozycja 6.), po teksty o charakterze ‘teoriotwórczym’ (*Wysoki Przedstawiciel Unii Europejskiej do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa jako przedsiębiorca polityczny. Propozycja podejścia badawczego*, pozycja 2.). Po zapoznaniu się z całością dołączonego do wniosku dorobku publikacyjnego nie ulega dla mnie wątpliwości, że przedstawiony do oceny cykl mógł być bardziej ujednolicony jeśli chodzi o formę i konwencję tekstów gdyby Autorka włączyła do niego inne teksty którymi dysponowała, ale wówczas moglibyśmy nie uzyskać przekrojowego i wszechstronnego obrazu dorobku Habilitantki.

3. Zatem faktycznie cykl jest w swej istocie zróżnicowany, znajdujemy tam bowiem publikacje których Autorką jest wyłącznie dr M. Sus, są również artykuły opracowane we współautorstwie. Teksty te są dowodem na to, iż Habilitantka z powodzeniem pracuje samodzielnie ale również, co jest w mojej ocenie nieco trudniejsze (a często znacznie bardziej wartościowe) pracowała naukowo w zespołach (głównie tandemach). Taka formuła aktywności naukowej, jest bardziej wymagająca, gdyż wiąże się z większą dyscypliną organizacji pracy, koniecznością współdziałania w czasie całego procesu badawczego i ustalanie wspólnych stanowisk oraz z wysokim poziomem wzajemnego zaufania oraz wzajemnego krytycyzmu.

4. Zgłoszony do oceny dorobek publikacyjny dr Sus, jest dorobkiem dwujęzycznym (przeważająca jego część to publikacje anglojęzyczne 12 z 13 artykułów). Natomiast w całości dorobku znajdują się również pozycje w języku niemieckim. Ponad przeciętna aktywność publikacyjna w wysokopunktowanych czasopiśmie, jest niewątpliwie ogromnym i jednoznacznie pozytywnym osiągnięciem Habilitantki, jednakże godne odnotowania jest, iż Habilitantka również w ostatnim czasie (dot. art. 2 w wykazie, z roku 2019) publikuje w języku polskim. Jest to przejaw zakotwiczenia w polskim środowisku naukowym, oraz co ważne wkład w rozwój krajowego dyskursu akademickiego w obrębie dyscypliny nauk o polityce i administracji.

6. W końcu odpowiadając na pytanie co nowego dorobek dr M. Sus wniósł do dyskursu naukowego (na poziomie krajowym i międzynarodowym) oraz o wkład dorobku Habilitantki w rozwój dyscypliny nauki o polityce, warto zaakcentować kilka kwestii (rozwijanych w dalszej części recenzji). Po pierwsze, analizy oparte na badaniach empirycznych i źródłach pierwotnych dostarczały nowej, oryginalnej wiedzy o uwarunkowaniach, przebiegu i

percepcji konsekwencji procesów decyzyjnych w UE, w obszarze polityki zagranicznej i bezpieczeństwa. Po drugie, szczególnie ostatnie publikacje, stanowią niezwykle inspisujące i interesujące próby teoretyzowania oraz poszukiwania, czy wręcz opracowywania modelowych propozycji wyjaśniania nieustannie transformującej się rzeczywistości. Po trzecie wreszcie, publikowane w czasopiśmie o zasięgu międzynarodowym artykuły poświęcone Polsce (jako studium przypadku): jej stanowiskom, preferencjom, zachowaniom, a opracowywane z perspektywy 'insidera' są ważnym głosem wyjaśniającym przedmiotowe kwestie międzynarodowemu odbiorcy.

Zatem, oryginalność poruszanej problematyki, walory warsztatowo-metodologiczne oraz wysoki poziom merytoryczny prac dr Sus umożliwiły Jej publikowanie w wydawnictwach posiadających ugruntowaną pozycję w międzynarodowym obiegu naukowym.

Ocena warstwy merytorycznej podjętego tematu badawczego

Określenie problemu badawczego w odniesieniu do cyklu publikacji jest rzecz jasna trudniejsze, aniżeli w przypadku monografii, niemniej jednak sposób w jaki to uczyniła Habilitantka nie budzi zastrzeżeń. Dokonała ona bowiem syntetycznego ale precyzyjnego zdefiniowania swojego obszaru badawczego, tj. polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Unii Europejskiej. Po wtóre, w przekonujący sposób (poparty rozbudowaną i spójną argumentacją) określiła ramy czasowe badań, identyfikując zmiany jakie przyniósł 2009 rok, jako kluczowe dla zrozumienia późniejszych przeobrażeń. Słusznie w swojej argumentacji, na rzecz uzasadnienia daty otwierającej cezurę czasową, nie ograniczyła się jedynie do faktu wejścia wówczas w życie Traktatu Lizbońskiego, faktycznie przebudowującego architekturę instytucjonalną Unii. Po trzecie w końcu, tytuł cyklu prezencyjnie określił perspektywę teoretyczną, wskazując na dwa dominujące podejścia badawcze w prowadzonych przez Autorkę badaniach.

Istotnym wyzwaniem, nad którym Habilitantka się pochyla jest kwestia definicji tytułowego pojęcia: tj.: 'polityka zagraniczna i bezpieczeństwa'. Relatywnie szerokie ujęcie kategorii, „rozumianej jako zespół działań prowadzonych przez instytucje unijne oraz państwa członkowskie Unii wobec partnerów zewnętrznych, uznając za jej części składowe także elementy polityki obrony” (autoreferat, s. 5) dawało Habilitantce spore pole manewru, tak w ujęciu przedmiotowym, jak i podmiotowym. Zabieg ten okazał się szczególnie pożądany gdyż w poszczególnych tekstach cyklu, zmienia się punkt ciężkości jeśli chodzi o poziomy analizy (supranarodowy i międzyrządowy). Warto odnotować jednak, że gdy

Autorka bada politykę zagraniczną państw członkowskich, konceptualizowaną na poziomie narodowym, uwzględnia kontekst nie tylko międzynarodowy (przede wszystkim międzyrządowy) ale również ponadnarodowy - immanentnie związany z istnieniem i funkcjonowaniem unijnego aparatu instancjonalnego, odpowiedzialnego za wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa. Tymczasem analizując procesy dokonujące się na poziomie ponadnarodowym - unijnym np. z udziałem Wysokiego Przedstawiciela ds. polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, dr Sus uwzględnia znaczenie i wpływy i bodźce z poziomu narodowego.

W swoich publikacjach Autorka zawiera wyjaśnienia dotyczące uwarunkowań, przebiegu, oraz faktycznych procesów instytucjonalizacji unijnej polityki zagranicznej, a także prognozowanych kierunków jej rozwoju. Dowodzi, że proces ów z jednej strony wynika z 'zapotrzebowania' państw członkowskich wynoszonego przez nie na poziom europejski, z drugiej strony ma on związek z istnieniem dążeń emancypacyjnych (nazwanych 'strategiczną autonomią') instytucji europejskich powołanych do realizacji zadań w zakresie polityki zagranicznej i bezpieczeństwa. W późniejszych publikacjach zwraca również uwagę na ograniczenia i bariery jakie ujawniły się w konsekwencji rozmaitych kryzysów dotyczących Unii Europejskiej oraz jej bliższe i dalsze sąsiedztwo.

Ważną cechą publikacji dr M. Sus jest procesualne ujęcie badanych zagadnień z uwzględnieniem dynamiki interesujących ją zjawisk. W rezultacie udawało się efektywnie śledzić zmiany w następujące w wyniku zaistnienia określonych uwarunkowań oraz wykazywać związki przyczynowo-skutkowe między zachodzącymi procesami. W tym kontekście należy odnotować, że Habilitantka sporo uwagi poświęca nie tylko procesom dokonującym się wewnątrz systemu europejskiego, w tym procesowi instytucjonalizacji polityki zagranicznej i bezpieczeństwa UE oraz powiązanim z nim ewolucyjnie zmieniającym się procesem decyzyjnym w ramach UE ale również dostrzega i trafnie diagnozuje kluczowe z perspektywy analizowanych zmian wydarzenia, procesy i zjawiska ulokowane w przestrzeni otoczenia systemu.

Prace dr M. Sus są bardzo rzetelnie osadzone w literaturze przedmiotu. W pełni świadomie oraz krytycznie korzysta ona z dorobku innych badaczy, dostrzega luki w debacie naukowej w zakresie swoich zainteresowań badawczych oraz precyzyjnie identyfikuje nieopisane i niewyjaśnione zjawiska interesującej ją rzeczywistości. Natomiast wysoka liczba cytowań jej prac (Google Scholar: 213 cytowań, Scopus: 43 cytowań) świadczy o tym, że niezwykle efektywnie bierze udział w debacie naukowej.

Pytania badawcze, sformułowane w autoreferacie (s. 7-8) w syntetyczny sposób korespondują z szczegółowymi analizami i treściami zawartymi w poszczególnych artykułach. Habilitantka sformułowała trzy pytania główne (nadrzędne), wyznaczające pewne konceptualne sub-obszary badań. Każde z pytań nadrzędnych zostało uszczegółowione poprzez przyporządkowanie mu zestawu kolejnych pytań.

O dojrzałości naukowej Habilitantki świadczy szczególnie trzecia grupa pytań, która jak sama Autorka zaznaczyła, zawiera komponent empiryczny i teoretyczny. Testowanie przez Autorkę 'metody scenariuszowej', jako metody pomocniczej do określenia uwarunkowań kształtujących politykę zagraniczną UE w przyszłości, stanowi realizację funkcji prognostycznej nauki.

Ocena warstwy metodologicznej

W publikacjach (szczególnie tych chronologicznie najmłodszych) uwagę zwraca staranność metodologiczna, konsekwencja jeśli chodzi o zastosowanie poszczególnych metod (np.: metody studium przypadku, metody scenariuszowej, metody analizy procesu) i sięganie do technik (przede wszystkim w zakres badań empirycznych) dających wgląd w niezbadane i nieopisane wcześniej mechanizmy i zjawiska (temu służyły badania jakościowe w postaci pogłębionych wywiadów indywidualnych).

W zgłoszonym do oceny cyklu Habilitantka deklaruje, że dominującymi podejściami badawczymi w publikacjach były: „nowy instytucjonalizm” (ze szczególnym uwzględnieniem założeń instytucjonalizmu racjonalnego wyboru) oraz studia nad przyszłością (s. 9 autoreferatu). W samych artykułach nie zawsze odnajdujemy jasno wyartykułowaną deklarację dotyczącą orientacji teoretycznej / podejścia badawczego, jednakże faktycznie wybrane do cyklu teksty zachowane są w konwencji korespondującej z fundamentalnymi założeniami podejścia instytucjonalnego, szczególnie w jego wariacie instytucjonalizmu racjonalnego wyboru. Warto jednak zauważyć, że moc ekspansyjna tego właśnie podejścia ma związek z stabilnością badanego systemu, w okresach porządku i *prosperity* jest on większy. Narastające kryzysy, zwłaszcza wewnętrzne, zmniejszają adekwatność modelowych założeń instytucjonalizmu, określających mechanizmy i prawidłowości funkcjonowania aktorów w ramach tegoż systemu. Być może właśnie ta obserwacja, stała u podstawą dla zwrócenia się Autorki w stronę studiów nad przyszłością. Należy bowiem zgodzić się z Autorką, wielokrotnie podkreślającą znaczenie zmiennej wyjaśniającej, za jaką uznała kryzys w różnych jego postaciach i wariantach. Stąd postulowana „akceptacja

niekonwencjonalności w podejściach metodologicznych” faktycznie może być adekwatną odpowiedzią na dynamiczne zmiany w środowisku międzynarodowym.

Ocena pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

Oprócz wskazanego do oceny cyklu publikacji, Habilitantka legitymuje się pokaźnym dorobkiem naukowym, na który składają się nie ujęte w cyklu publikacje (w tym artykuły w czasopiśmie, rozdziały w pracach zbiorowych oraz współredakcje monografii i specjalnych numerów czasopiśmie). Habilitantka wyodrębniła tutaj cztery obszary tematyczne: pierwszy tożsamy z tematyką cyklu i będący jego uzupełnieniem, zaś trzy pozostałe (polska polityka zagraniczna, relacje polsko-niemieckie, doradztwo w polityce zagranicznej w Polsce) stanowiły odrębne zagadnienia badawcze. Trzeba jednak zauważyć, iż pozostawały one w istotnym związku problemowo-logicznym z tematyką cyklu. Zatem wiedza i doświadczenia zdobyte przez Habilitantkę w toku opracowywania tematów badawczych wpisanych w powyżej wskazane obszary zdecydowanie procentowały w realizacji problematyki badawczej cyklu.

W tym miejscu chciałabym odnotować drobną kwestię o charakterze bardziej technicznym aniżeli merytorycznym, mianowicie dr Sus, sporządzając wykaz osiągnięć naukowych, w pkt II, zakwalifikowała jako monografię publikację pt.: *Unia Europejska jako siła transformacyjna na Wschodzie w latach 2009-2013. Przypadek Ukrainy. The European Union as a Transformative Power in the East in 2009-2013. The case of Ukraine*, “Zeszyty Centrum Europejskiego Natolin”, Warszawa: Centrum Europejskie Natolin 2014. Tymczasem zgodnie z obowiązującymi wówczas przepisami, publikacja ta nie spełniała kryteriów monografii (zgodnie z Rozporządzeniem MNiSW z dnia 13 lipca 2012 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania kategorii naukowej jednostkom naukowym, objętość monografii bowiem winna wynosić co najmniej 6 arkuszy wydawniczych, tymczasem wspomniana publikacja miała ok. 3,6 arkusza). Zatem przyjąć można, że w dorobku Autorki znajduje się jedna monografia, która jak można domniemywać powstała na bazie doktoratu Habilitantki. Obserwacja ta, choć w swojej istocie nie stanowi zasadniczego uchybienia, jednak skłania do głębszej refleksji i postawienia istotnego pytania, o to jakie kryteria winno się przyjmować w ocenie rangi publikacji oraz jakie rozwiązania przyjmować w odniesieniu do ewaluacji dorobku w kontekście ciągle zmieniających się przepisów – szczególnie tych dotyczących kwestii parametrycznych. Nieprecyzyjne i częste zmiany legislacyjne oraz nie idące za nimi jasne i precyzyjne wytyczne wykonawcze stawiają Habilitantów w mało komfortowej sytuacji.

Nota bene dwujęzyczna publikacja *Unia Europejska jako siła transformacyjna na Wschodzie w latach 2009-2013*, stanowi bardzo wartościowy i interesujący głos w debacie na temat roli i znaczenia UE jako aktora stosunków międzynarodowych. Zadaje ważne pytania o relacje między UE a jej sąsiedztwem, ich uwarunkowania i konsekwencje: cywilizacyjne, społeczne, gospodarcze i polityczne.

Przechodząc dalej, dr Sus prowadziła ożywioną działalność popularyzatorską oraz analityczno- ekspercką. Brała ona czynny udział w debatach politycznych i w panelach eksperckich w kraju (m.in.: wystąpienie w panelu ekspertów „EU’s next decade: Visions from Germany and Poland”, zorganizowanym przez Polski Instytut Stosunków Międzynarodowych, 2019; udział w debacie eksperckiej zorganizowanej przez Euractiv, pt.: „Komisja geopolityczna: Globalne wyzwania przed drużyną von der Leyen”, 2019, czy udział w debacie w Biurze Parlamentu Europejskiego i Komisji Europejskiej we Wrocławiu, pt.: „Z Widokiem na Brexit. Gdy wszyscy przegrywają”, 2019) i zagranicą (szczególnie wart odnotowanie jest udział w debacie eksperckiej pt.: “The EU’s Common and Foreign Security Policy after Brexit: Who Will Fill the Gaps?”, w Departamencie Stanu USA w Waszyngtonie, w 2019; wystąpienie w panelu “Beyond PESCO: What is a Vision for a European Defence Union?”; w ramach GLOBSEC Forum 2019, Bratysława, Słowacja, 2019; oraz udział w debacie “Germany an indispensable partner in the Baltic Sea Region?” zorganizowanej przez Latvian Institute of International Affairs w Rydze, Łotwa 2018).

Aktywność Habilitantki na polu międzynarodowej współpracy naukowej, to wykazany dorobek w tym zakresie należy uznać za ponadprzeciętny. Wart odnotowania jest udział dr Sus w międzynarodowych zespołach badawczych. Dr M. Sus jest współautorem i współwykonawcą projektu pt.: „ENGAGE: Envisioning a New Governance Architecture for a Global Europe” w ramach konkursu “Horizon2020, Research and Innovation actions. SU-GOVERNANCE-07-2020”, a także kierownikiem zespołu z ramienia Hertie School. To niewątpliwie znaczące i ważne osiągnięcie nie byłoby pewnie możliwe, gdyby nie bogate doświadczenie Habilitantki w zakresie realizacji projektów indywidualnych i zespołowych w przeszłości. Można tu chociażby wspomnieć o projekcie naukowym realizowanym ze środków Polsko-Niemieckiej Fundacji na Rzecz Nauki, pt.: *Polska i Niemcy w Unii Europejskiej – nowe formy i modele stosunków bilateralnych w polityce zagranicznej i współpracy transgranicznej*, w ramach którego dr Sus była kierownikiem projektu ze strony niemieckiej.

Przedstawione przez Habilitantkę dane i informacje o działalności naukowej na polu międzynarodowym świadczą nie tylko o jej sporej aktywności, ale na ich podstawie przede wszystkim można zauważyć postępującą profesjonalizację działalności naukowo-badawczej Habilitantki, skutkującej poszerzaniem siatki akademickich kontaktów międzynarodowych, rezultatem których jest udział w coraz to bardziej prestiżowych projektach, co z kolei jednoznacznie wskazuje na uznanie jej kompetencji przez przedstawicieli środowiska.

Aspektem działalności naukowej, na który warto zwrócić uwagę przy ocenie dorobku jest to, że Habilitantka wielokrotnie podejmowała się funkcji recenzenta publikacji naukowych, szczególnie dla czasopism z bardzo wysokim współczynnikiem wpływu (*Impact Factor*) na dyskurs naukowe (min.: *Journal of Common Market Studies*, *The British Journal of Politics and International Relations*; *Cambridge Review of International Affairs*, *East European Politics*; *The Hague Journal of Diplomacy*, *East European Politics & Societies and Cultures*, *Journal of European Integration*, *European Security*).

Dr Monika Sus jest aktywnym członkiem polskich i międzynarodowych stowarzyszeń naukowych (*International Studies Association (ISA)*; *ECPR Standing Group on the EU*; *European International Studies Association (EISA)*; *European Initiative on Security Studies*, *British International Studies Association (BISA)*; *Polskie Towarzystwo Studiów Europejskich*; *Polskie Towarzystwo Nauk Politycznych* (członek *Sekcji Metod, Technik i Narzędzi Badawczych*). Przyglądając się działalności organizacyjnej i aktywnościom innym niż publikacyjne w tym organizacji, współorganizacji oraz udziale w wydarzeniach naukowych (np.: konferencjach) – widzimy wyraźną synergię między członkostwem w organizacjach naukowych, działalnością organizacyjną a wszechstronną działalnością publikacyjną.

Uszczegóławiając powyższe, jeśli chodzi o wystąpieniach na krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych to Habilitantka deklaruje, że ma w swoim dorobku wystąpienia na 15 konferencjach krajowych i 23 międzynarodowych. Szczególnie w przypadku konferencji międzynarodowych (jak np. konferencje *ECPR*, udział zależy do przejścia konkurencyjnej procedury kwalifikacji).

Liczne staże, pobyty naukowe oraz stypendia świadczą dobitnie o mobilności dr Sus. Wśród ośrodków w jakich dr Sus doskonaliła swoje kompetencje i umiejętności naukowo-badawcze wymienić można: *Uniwersytet Poczdamski*, *Uniwersytet w Lipsku*, *Niemcy*, *Europejski Instytut Uniwersytecki we Florencji / European University Institute – EUI*, *Uniwersytecie w Montrealu*.

III. Ocena osiągnięć dydaktycznych i organizacyjnych (w tym popularyzatorskich)

Osiągnięcia dydaktyczne Habilitantki, na tle osiągnięć naukowych, prezentują się skromniej, na co zapewne wpływ miał wybór ścieżki rozwoju zawodowego. Najbardziej owocnym w tym zakresie był okres zatrudnienia na Uniwersytecie Wrocławskim (2006-2014/15). Habilitantka nie podaje informacji na temat wypromowanych licencjuszy i magistrantów, deklaruje jednak współpiekę nad młodymi naukowcami w Hertie School.

Tymczasem zaprezentowany wykaz osiągnięć organizacyjnych (w tym konferencji, warsztatów, seminariów, paneli eksperckich) świadczy o wszechstronności i sporym zaangażowaniu w animowanie życia naukowego instytucji z którymi Habilitantka była /jest związana. Uwagę zwraca również zaangażowanie i aktywny udział w dyskursie publicznym poświęconym problematyce europejskiej oraz polityce zagranicznej i bezpieczeństwa.

IV. Uwagi końcowe i konkluzje

Podsumowując ocenę szczegółową stwierdzić można, iż przedstawiony do oceny dorobek publikacyjny, jak również działalność analityczno-eksperska oraz osiągnięcia związane z popularyzującą wyników badań naukowych i w końcu dorobek organizacyjny dr M. Sus stanowi istotny wkład w rozwój dyscypliny nie tylko na gruncie polskim, ale również na gruncie europejskim. Analizując osiągnięcia naukowo-badawcze Habilitantki w ujęciu chronologicznym, wyraźnie dostrzegalny jest dynamiczny i progresywny proces rozwoju naukowego. Zwłaszcza ostatnie publikacje Habilitantki, cechują się dojrzałością koncepcyjną oraz wysokim poziomem jakości analizy. Warsztat pracy badawczej dr Sus osiągnął niewątpliwie poziom umożliwiający prowadzenie samodzielnych badań naukowych, kierowanie zespołem badawczym oraz opiekę merytoryczną w zakresie kształcenia młodych adeptów nauki.

Podjęmowane przez Habilitantkę tematy są ważne i odpowiadają na zapotrzebowanie współczesnej nauki. Dorobek przedstawiony w ramach 'cyklu' oraz pozostałe publikacje są wobec siebie komplementarne, a ich Autorka nie tylko legitymuje się ogromną wiedzą w obszarze swojej specjalizacji naukowej, ale także umiejętnością budowania narracji naukowej przy zachowaniu synergii między procesem analizy empirycznej a teoretyzowaniem. To z kolei pozwoliło na wykrywanie i obserwację meta-trendów rozwojowych polityki zagranicznej UE oraz preferencji i zachowań jej kluczowych aktorów.

Po zapoznaniu się z dokumentacją habilitacyjną, w szczególności z dorobkiem publikacyjnym doktor Moniki Sus, wskazanym jako osiągnięcie naukowe oraz dorobkiem

organizacyjnym, popularyzatorskim oraz dydaktycznym, stwierdzam, że Habilitantka spełnia kryteria przewidziane prawem (Ustawę z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Dz.U.2020.85) w zakresie awansu naukowego i występuję z wnioskiem o dopuszczenie Jej do dalszych etapów procedury habilitacyjnej.